

Četiri desetljeća Centra za strane jezike Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Vivijana Radman

Filozofski Fakultet, Sveučilište u Zagrebu
vradman@ffzg.unizg.hr

DOI: <https://doi.org/10.17234/9789533790879.2>

Sažetak

Centar za strane jezike iznikao je iz zasad pionirskog rada u području nastave stranih jezika dr. Petra Guberine i suradnika, osnivača Zavoda za fonetiku i Odsjeka za fonetiku. Svrha ovog rada jest ukratko prikazati razvoj Centra od samih početaka izvođenja nastave u tečajevima stranih jezika prema izvornoj AVGS metodi Petra Guberine preko osnivanja dvaju fakultetskih centara, Centra za strane jezike i probleme govora i Centra za jezičnu nastavu, do nastanka jedinstvenog Centra za strane jezike, kakav postoji danas.

Ključne riječi: audiovizuelna globalno-strukturalna metoda, strani jezik struke, strani jezik za akademske potrebe

Centar za strane jezike ustrojben je jedinica Filozofskog fakulteta koja obavlja dvije djelatnosti: izvodi nastavu kolegija Strani jezik struke i Strani jezik za akademske potrebe za studente Filozofskog fakulteta i održava tečajeve stranih jezika za građanstvo. Centar izvodi 25 kolegija po semestru u preddiplomskom studiju i 11 u diplomskom studiju, i to za engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski i ruski jezik. Nastavu izvodi 11 predavača i viših predavača zaposlenih u Centru, koji, osim nastavnog osoblja, zapošljava i tehničkog suradnika i administratoricu. Osim stalno zaposlenih djelatnika, Centar angažira i brojne vanjske suradnike za rad u tečajevima. Nastavu kolegija Strani jezik struke i Strani jezik za akademske potrebe kao obvezno izbornog ili kao izbornog kolegija u jednoj akademskoj godini u prosjeku pohađa više od tisuću studenata Filozofskog fakulteta.¹

Začetke Centra za strane jezike kakav postoji danas treba tražiti u razmjerno dalekoj prošlosti, naime u 1954. godini kada se na poticaj dr. Petra Guberine, profesora romanske lingvistike i predstojnika Romanskog seminara Filozofskog fakulteta u Zagrebu, osniva Institut za fonetiku². Znanstveni interesi i istraživanja govora Petra Guberine bili su okosnica razvoja i institucionalizacije zagrebačke fonetike kroz osnivanje najprije Instituta, potom 1963. godine Katedre te 1968. godine i Odsjeka za teorijsku i primijenjenu fonetiku (Vuletić 1998: 263). Značajka zagrebačke fonetike

1 O Centru danas vidi više u Jelovčić, Ines *Status Stranog jezika struke na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, u ovom zborniku.

2 Godine 1961. Institut za fonetiku postaje Zavod za fonetiku (Vuletić 1998: 262).

predvođene dr. Guberinom bila je izrazita povezanost eksperimentalnog i teorijskog rada uz korištenje raznih tehničkih pomagala u proučavanju i analizi govora. Usmjerenost na govor, a ne samo na glasove, kojima se bavila klasična fonetika, proučavanje strukturalnih elemenata govora, a ponajprije intonacije kao „skupa akustičkih vrednota govornog jezika” te interes ne samo za emisiju nego i za transmisiju i percepciju govora pokazuje da je zagrebačka fonetika polovinom prošlog stoljeća bila u tijeku sa suvremenim kretanjima, a u mnogočemu je i prednjačila (Vuletić 1998: 263).

Rezultati teorijskih istraživanja svoju su primjenu našli u razvoju verbotonalne metode rehabilitacije slušanja i govora te u izumu naprave SUVAG za rehabilitaciju slušanja i govora (franc. *Système Universel Verbotonal d’Audition Guberina*, tj. univerzalni verbotonalni sistem slušanja prema Guberini), koja se i danas koristi u Poliklinici SUVAG u Zagrebu i širom svijeta (Vuletić 1998: 266).

Druga metoda proizašla iz istraživanja profesora Guberine u suradnji s Paulom Rivencom³ jest audiovizuelna⁴ strukturalno-globalna metoda nastave živih jezika. Programi korekcije izgovora stranih jezika i poučavanje stranih jezika prema Guberininoj i Rivencovoj izvornoj AVGS metodi koji su se šezdesetih godina dvadesetog stoljeća provodili u okviru Instituta za fonetiku nadahnuti su temelj iz kojeg su se razvile dvije djelatnosti današnjeg Centra za strane jezike: tečajna nastava stranih jezika i kolegiji stranih jezika za specifične potrebe⁵, tj. kolegiji stranih jezika u službi struke i stranih jezika za akademske potrebe. Iznimno je uzbudljivo baciti pogled na ta pionirska vremena u istraživanju novih metoda poučavanja stranih jezika u svijetu, trenutak u kojem zagrebačka fonetika nije nimalo zaostajala.⁶

U vrijeme u kojem je audiooralna metoda uz korištenje tehničkih pomagala u nastavi živih jezika već našla široku primjenu u poučavanju stranih jezika širom svijeta, Petar Guberina ide

3 Paul Rivenc (1925. – 2019.) francuski je lingvist, semiotičar i didaktičar koji je najveći dio svoje karijere posvetio metodama poučavanja francuskog kao stranog jezika.

4 Odlučila sam se za dosljedno korištenje pojma „audiovizuelna metoda” jer je to pojam koji koriste autori u literaturi iz razdoblja razvoja dotične metode. S obzirom na to da nema smisla lektorirati citate iz literature, niti u citatima koristiti pojam „audiovizuelna”, a „audiovizualna” u mom tekstu, to jest da je trebalo ujednačiti citate i tekst, jedino je smisljeno bilo poštovati izvorni tekst. (op.a.)

5 Ili LSP, engl. *Language for Specific Purposes*.

6 Prvom važnom promjenom u pristupu poučavanju stranih jezika u odnosu na tradicionalnu metodu poučavanja gramatike i primjene naučenog prevođenjem sa stranog na materinski jezik može se smatrati takozvana „direktna metoda” Charlesa Berlitzsa sa samog kraja devetnaestog stoljeća. Važnost te metode ogledala se u promjeni fokusa s pisanja na govor, tj. usmjerenosti na usmenu interakciju, odnosno komunikativnu funkciju jezika, a temeljila se na ideji da je usvajanje stranog jezika slično usvajanju materinskog jezika te se u tom smislu jezik mora usvajati spontano putem govora, nastava se treba odvijati na jeziku koji se poučava, a vokabular ne treba posredovati prijevodno, nego poučavati s pomoću slika i predmeta (Stieglitz 1955: 300-310).

U dvadesetom stoljeću potreba za poznavanjem, pa stoga i poučavanjem stranih jezika sve više raste, a osobito dolazi do izražaja u Drugom svjetskom ratu kada vojska Sjedinjenih Država pokreće *Army Specialized Training Program* u partnerstvu s brojnim američkim sveučilištima u okviru kojeg je stvorena i tzv. audiooralna metoda poučavanja stranih jezika. Američkoj vojsci bili su potrebni ljudi koji se služe stranim jezicima i tečno ih govore te su u tu svrhu angažirali stručnjake koji su, naslanjajući se i na direktnu metodu, povezali lingvistička znanja sa spoznajama biheviorističke psihologije kako bi stvorili učinkovitu i intenzivnu metodu učenja jezika koja će rezultirati tečnim i pravilnim govorom. Metoda se temeljila na oponašanju i zapamćivanju uvriježenih izraza, usvajanju strukturalnih obrazaca ponavljanjem, korištenju tehničkih pomagala poput magnetoskopskih vrpca i vizualnih pomagala, učenju vokabulara iz konteksta, a osobita se pozornost obraćala izgovoru. (Škarić 1971: 30-31)

korak dalje te 1955. godine uređuje i objavljuje seriju ploča za učenje izgovora stranih jezika i popratne udžbenike za učenje stranih jezika sastavljene po principima audiovizuelne globalno-strukturalne metode Petra Guberine i Paula Rivenca. Ploče i udžbenici izdavani su istodobno u Parizu (Librairie Didier) i Zagrebu (Jugoton). Najprije su objavljeni udžbenici za učenje engleskog, francuskog, njemačkog, ruskog, talijanskog i hrvatskog, a poslije i drugih jezika.

Audiovizuelna globalno-strukturalna metoda, riječima njezina autora „globalan je i strukturalan sistem koji se bazira na strukturalnom funkcioniranju mozga (percepcije). Ona koristi audiovizuelna sredstva da bi stvorila efikasne strukture u emisiji, kao i u recepciji i reprodukciji (pravilno slušanje i izgovor). Višestruka osjetljivost, naročito oka i uha, osnovni je medij za cerebralnu integraciju na strukturalnim principima. Te su strukture vidljive u svim dijelovima metode, od teksta do aparata. Aparati pomažu nastavniku da rukovodi upotrebom struktura. Zato su audiovizuelna sredstva povezana na poseban način (poseban ritam) i pri sastavljanju tečajeva treba uzeti u obzir i tehnička sredstva za audiovizuelnu percepciju jezika. Ova metoda radi na principima fizioakustike i stimulacije mozga, upotrebljava ograničeni broj efikasnih elemenata za strukturiranje i stimulaciju mozga: svakodnevnu stvarnost i leksička sredstva koja je izražavaju: ritam, intonaciju, frekvenciju, napetost, pauzu, kontekst” (Guberina 1967: 24).

Karla Montani, objašnjavajući posebne značajke metode, tj. ističući kako posebnost metode nije isključivo u upotrebi audiovizualnih pomagala, iako ona imaju važnu ulogu, kaže: „Jeziku se pristupa u njegovoj cjelini, kao globalnoj strukturi, u koju spadaju ne samo sasma verbalni, tj. lingvistički elementi u užem smislu riječi, već i ekstraverbalni elementi koji se realiziraju na akustičkom, motoričkom i psihomotoričkom planu” (Montani 1975: 176).

Povezujući teoriju s praksom, sedamdesetih godina prošlog stoljeća Odsjek za fonetiku organizira seminare za nastavnike stranih jezika u kojima se primjenjivala verbotonalna metoda za korekciju izgovora, dok Zavod za fonetiku, uz svoje ostale djelatnosti, organizira i tečajeve stranih jezika za građanstvo razvijene prema vlastitoj AVGS metodi. Zbog popularnosti tečajeva, tj. zbog sve veće potrebe i potražnje za tečajevima stranih jezika, Zavod za fonetiku sve se više okreće nastavi stranih jezika te 1979. godine mijenja naziv u Centar za strane jezike i probleme govora, odražavajući time njegovu primarnu usmjerenost na razvijanje djelatnosti nastave stranih jezika kroz tečajnu nastavu, a ustrojavaju se i tečajevi kulture govora i korekcije izgovora.

U Centru za strane jezike i probleme govora nastavu u tečajevima stranih jezika izvode djelatnici zaposleni u zvanju stručnih suradnika i viših stručnih suradnika, i to za talijanski, engleski, njemački, francuski i hrvatski. Centar također zapošljava i tehničare zadužene za rad s tehnikom koja se koristi u tečajnoj nastavi, a koja prati, štoviše, predvodi svjetske trendove AV metode. Na čelu Centra je voditelj/voditeljica Centra.

Sedamdesete godine dvadesetog stoljeća pionirsko su razdoblje u razvoju programa jezika za specifične potrebe kako u svijetu, tako i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Početke razmišljanja o poučavanju jezika namijenjenog za specifične svrhe obično se datira u drugu polovinu šezdesetih godina prošlog stoljeća kada sve veća međunarodna suradnja na svim poljima ljudskog djelovanja, a osobito u području ekonomije, znanosti i obrazovanja diktira potrebu za poznavanjem specifičnih registara stranih jezika koji će omogućiti govorniku da se jezikom služi u određene svrhe, poput

poslovne komunikacije, komunikacije stručne/tehničke informacije, akademske komunikacije i slično.

U dosluhu s potrebama vremena i suvremenih spoznaja o načinima i ciljevima poučavanja stranih jezika, 1980. godine na Filozofskom fakultetu osniva se još jedan fakultetski centar: Centar za jezičnu nastavu. Djelatnost novoosnovanog Centra za jezičnu nastavu jest održavanje nastave stranog jezika struke kao obveznog kolegija za studente svih nefiloloških studija Filozofskog fakulteta. Početkom osamdesetih kolegij Strani jezik u funkciji struke uvodi se u Nastavni plan i program Filozofskog fakulteta kao obvezni predmet iz tzv. opće programske osnove te se pohađa dva sata na tjedan tijekom prve i druge godine studija. Strani jezici u funkciji struke koje studenti nefiloloških studija mogu upisati su: engleski, njemački, francuski, a upisuju onaj jezik struke za koji imaju u dotadašnjem školovanju stečeno predznanje, što znači najmanje pet godina učenja. U početku kolegij izvode stručni suradnici Centra za strane jezike i probleme govora pod stručnim vodstvom lektora s filoloških odsjeka. Na čelu Centra je voditelj/voditeljica Centra.

Godina 1985. važna je za povijest Centra jer te godine dio stručnih suradnika Centra za strane jezike i probleme govora napreduje u nastavno zvanje predavača za strani jezik u funkciji struke i prelazi na radno mjesto u Centar za jezičnu nastavu, tj. svoj stručni i nastavni rad profiliraju u području jezika za specifične potrebe. Uvode se i kolegiji Talijanski jezik struke i Ruski jezik struke. Razvijanjem programa četverosemestralnog kolegija Jezik u funkciji struke na Filozofskom fakultetu Centar za jezičnu nastavu ne samo da prati nego i predvodi trendove u primijenjenoj lingvistici jer su osamdesete godine dvadesetog stoljeća u svijetu razdoblje velikog zamaha u razvoju nastave jezika za specifične potrebe.

Važno je napomenuti da oba centra od samog početka imaju predstavnika u Fakultetskom vijeću, upravljačkom tijelu Fakulteta, što ih čini aktivnim i ravnopravnim čimbenicima donošenja fakultetskih politika.

Osim na matičnom fakultetu, predavači Centra za jezičnu nastavu kolegij Strani jezik struke izvode i na drugim sastavnicama Sveučilišta, i to na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu na svim odsjecima (geografija, kemija, biologija, fizika i matematika), Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu, Rehabilitacijsko-edukacijskom fakultetu, Agronomskom fakultetu, Akademiji likovnih umjetnosti i Muzičkoj akademiji.

Iskustvo rada na kolegiju Engleski u funkciji struke sa studentima Filozofskog fakulteta rezultira 1992. godine objavljivanjem udžbenika autorica Alke Krvavac i Gordane Mikulić *English for the Arts and Humanities* u izdanju Školske knjige. Kako autorice kažu, svrha je udžbenika studente pripremiti na čitanje stručne literature na engleskom jeziku, pisanje stručne proze (na primjeru pisanja sažetka) i govorenje na stručne teme iz područja humanističkih disciplina, stoga se udžbenik može smatrati udžbenikom engleskog jezika za akademske potrebe za studije humanističkih disciplina.

Na temelju iskustva rada na PMF-u Smiljana Narančić 1990. godine zajedno s Vlatkom Velčić objavljuje udžbenik *Engleski jezik: radni materijali iz engleskog jezika za studente I. i II. godine Prirodoslovno-matematičkog fakulteta*, u izdanju Centra za jezičnu nastavu Filozofskog fakulteta, a 1991. godine objavljuje udžbenik *Vježbe i zadaci iz engleskog jezika za Rudarsko-*

geološko-naftni fakultet u izdanju Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta. Udžbenici za RGN i PMF osobito su zanimljivi jer povezuju jezik struke s akademskim engleskim, ili, kako o udžbeniku sama u autorica kaže, to su: „Teaching materials and exercises for students based on authentic texts in various fields of natural sciences, aiming at developing reading skills and strategies in academic communication.” (<https://www.bib.irb.hr/497976> – pristupljeno 15. 4. 2022.).

Od 1999. godine treći i četvrti semestar kolegija Strani jezik u službi struke na Filozofskom fakultetu postaju fakultativni, dok prvi i drugi ostaju obvezni. Fakultativnost ne znači samo da student ne mora, iako može, nastaviti pohađati Strani jezik u službi struke na drugoj godini studija nego i to da na drugoj godini može, ako to želi, upisati drugi jezik u službi struke. Na primjer, na prvoj godini pohađa Engleski jezik u službi struke, dok na drugoj upisuje Njemački jezik u službi struke. To je i godina kada se u ponudu kolegija uvodi i Španjolski jezik u službi struke.

Centar za strane jezike i probleme govora početkom 90-ih iz svog naziva uklanja „probleme govora” jer tečajna nastava, zbog iznimno velikog interesa građanstva za tečajeve stranih jezika na Filozofskom fakultetu, postaje glavna djelatnost Centra za strane jezike.

S uvođenjem fakultativnosti kao mogućnosti slušanja više od jednog jezika, raste i zanimanje studenata za tzv. manje jezike te sve više studenata upisuje Ruski jezik struke, Španjolski jezik struke, Talijanski jezik struke, Francuski jezik struke, odnosno jezike za koje nemaju uvijek dovoljno visoku razinu predznanja. Iz tog se razloga kolegiji stranih jezika struke za tzv. manje jezike od 2003. godine počinju izvoditi na trima razinama: početnoj, srednjoj i naprednoj. To se ne odnosi na Engleski jezik u službi struke koji se i dalje izvodi isključivo na B2 razini koju učenici stječu po završetku srednje škole.

Za povijest Centra za strane jezike kakav postoji danas osobito je važna 2001. godina jer se u toj godini dva fakultetska centra, Centar za strane jezike i Centar za jezičnu nastavu, ujedinjuju u jedan jedinstveni centar. Kolektivi dvaju centara, koji su i prije ujedinjenja blisko surađivali, odlučuju se za zajednički naziv Centar za strane jezike. U novom Centru provode se dvije djelatnosti. Primarna je djelatnost studentska nastava (tj. izvođenje kolegija Strani jezik u službi struke), dok je druga, ali ne manje važna djelatnost Centra održavanje tečajeva stranih jezika za građanstvo. Važno je znati da tečajeve, osim opće populacije, pohađaju brojni studenti Filozofskog fakulteta, ali i nastavnici, odnosno djelatnici fakulteta. Prema pravilniku ujedinjenog Centra, Centrom upravlja Stručno vijeće Centra pod vodstvom voditelja/voditeljice Centra. Pravilnikom o organizaciji rada iz 2006. godine, zbog velikog opsega poslova ustanovljuje se i funkcija koordinatora/koordinatorice tečajne nastave. Voditelja/voditeljicu i koordinatora/koordinatoricu bira Vijeće Centra na mandate od dvije godine, a potvrđuje Vijeće fakulteta.

Bolonjska reforma iz 2005. godine donosi nove promjene. Sustav ECTS bodovanja koji određuje studentsko opterećenje čini da kolegij Strani jezik struke rijetko ulazi u tzv. jezgru struke studijskih programa Filozofskog fakulteta, pa stoga na većini studijskih grupa prestaje biti obvezan, ali se, zbog nesumnjive važnosti poznavanja jezika struke, za studente Filozofskog fakulteta uvodi tzv. „obvezna izbornost” u dodiplomskom studiju. Sintagma „obvezna izbornost”, unatoč rogovatnosti naziva, poslužila je kao kompromisno rješenje, a znači da je student obvezan izabrati kolegij Strani jezik struke za potrebe studija iako sam kolegij ne pripada stručnim kolegijima pojedinog studija.

Izbornost koju je Bolonjska reforma promovirala pokazala se, naposljetku, kao prednost jer osim obvezno izbornog, a praktično obveznog jezika struke, studenti jezik struke mogu upisati i kao izborni kolegij. Novost bolonjskog programa jest da kolegij sada mogu upisivati i studenti filoloških studija, dok je prijašnjih godina kolegij bio namijenjen studentima nefiloloških studijskih grupa. Osim toga, studenti mogu upisati i više od jednog jezika struke po godini te ga mogu upisivati i na dodiplomskom i diplomskom studiju. Zahvaljujući tim mogućnostima, tj. kombinirajući obveznu izbornost i izbornost, studenti mogu pohađati kolegije stranih jezika struke tijekom svih pet godina studija.

Što se tiče tečajne nastave, važno je reći da osim tečajeva općih jezika, Centar održava individualne i grupne tečajeve jezika za specifične potrebe za brojne privatne i državne tvrtke. Tako su niz godina održavani tečajevi za djelatnike npr. INA-e i PLIVA-e, Centar je surađivao i s Carinom održavajući specijalizirane tečajeve za djelatnike Carine, a nedavno je završen i ciklus specijaliziranih tečajeva za nastavnike Specijalističkog poslijediplomskog studija sportskih ozljeda Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Od 2009. godine Centar započinje s akreditiranjem tečajeva stranih jezika kao programa obrazovanja odraslih, u skladu s bolonjskom idejom cjeloživotnog obrazovanja. Svjedodžbe akreditiranih tečajeva su isprave s pravom upisa u radnu knjižicu i trajni dokaz ostvarene razine poznavanja jezika. Akreditirani tečajevi su sljedeći: tečajevi engleskog jezika do razine C2 prema ERF-u, tečajevi njemačkog jezika do razine C2, tečajevi francuskog jezika do razine C1, tečajevi španjolskog jezika do razine C2, tečajevi talijanskog jezika do razine C1, tečajevi ruskog jezika do razine C1, tečajevi nizozemskog jezika do razine C1, tečajevi švedskog jezika do razine C1, tečajevi portugalskog jezika do razine B1, tečajevi novogrčkog jezika do razine A2, tečajevi slovenskog jezika do razine B1.

Akadske godine 2010./2011. kolegij Strani jezik u službi struke preimenovan je u Strani jezik za akademske potrebe zato što se nastava izvodi u mješovitim grupama (osim za studente sociologije, psihologije, informatologije i jednopredmetne pedagogije) te su nastavni materijali i stručni vokabular u općem smislu humanistički, tj. zastupljene su razne humanističke discipline. Do promjene je došlo zato što su zbog starog naziva studenti očekivali da će se kolegij baviti isključivo vokabularom određene struke, a smisao kolegija jest, zapravo, svladavanje akademskog diskursa humanistike na stranom jeziku.

Tijekom četiri desetljeća postojanja Centar za strane jezike neprestano je rastao i razvijao se, prilagođavao se potrebama studenata i polaznika tečajeva ne samo prateći nego i predvođi istraživanja novih metoda poučavanja stranih jezika. Povijest Centra započinje eksperimentalnom primjenom izvorne audiovizuelne globalno-strukturalne metode Petra Guberine, no pravovremeno prepoznavanje važnosti proučavanja jezika za specifične potrebe te uvođenje kolegija Strani jezik u funkciji struke u program Filozofskog fakulteta već početkom 80-ih godina dvadesetog stoljeća možda se može smatrati još i većim postignućem. Predavači i viši predavači Centra, kao i vanjski suradnici, redovno sudjeluju na međunarodnim znanstvenim i stručnim skupovima posvećenim jeziku za specifične potrebe te objavljuju radove temeljene na vlastitom nastavnom iskustvu i istraživanjima. Sa svojom širokom ponudom kolegija i razgranatim tečajevima, Centar za strane jezike danas je važna ustrojbeno jedinica Filozofskog fakulteta spremna nositi se s izazovima koje

donosi budućnost. S internacionalizacijom obrazovanja i studentskom mobilnošću koja se temelji na sposobnosti korištenja stranih jezika u akademske svrhe, vjerujemo da je ta budućnost, iako izazovna, nesumnjivo svijetla i dostojna slavne tradicije na koju se naslanja.

Literatura:

Delić, Davor. 1981. *Red predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1980-1981*. Sveučilište u Zagrebu. Zagreb.

Delić, Davor. 1982. *Red predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1981-1982*. Sveučilište u Zagrebu. Zagreb.

García Mayo, María del Pilar. 1999. The development of ESP: Language description and its influence on pedagogical materials. *Revista de Lenguas para Fines Específicos* 6. (5). 205-228.

González Ramírez, Carolina. 2015. English for Specific Purposes: Brief History and Definition. *Revista de Lenguas Modernas* 23. 379-386.

Guberina, Petar. 1967. Audiovizuelna-globalnostrukturalna metoda. *Govor* 1.(2). Filozofski fakultet, Zagreb. 5-30.

Jurković, Ivan. 1984. *Red predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1984-1985*, Sveučilišna naklada Liber. Zagreb. Jurković, Ivan. 1985. *Red predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1985-1986*. Sveučilišna naklada Liber. Zagreb.

McLelland, Nicola. 1918. The history of language learning and teaching in Britain, *Language Learning Journal* 46 (1): Histories of language learning and teaching in Europe. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09571736.2017.1382052>

Montani, Karla. 1975. Evolucija u razvoju globalno-strukturalne audiovizuelne metode. *Strani jezici* 4.(3). Hrvatsko filološko društvo. Zagreb. 176-183.

Sokol, Smiljko. 1987. *Red predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1987-1988*. Sveučilište u Zagrebu. Zagreb

Sokol, Smiljko. 1988. *Red predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1988-1989*. Sveučilište u Zagrebu. Zagreb.

Sokol, Smiljko. 1989. *Red predavanja u zimskom i ljetnom semestru školske godine 1989-1990*. Sveučilište u Zagrebu. Zagreb.

Starfield, Sue. 2013. Historical Development of Language for Specific Purpose. *Encyclopedia of Applied Linguistics*, ur. Chapelle, Carol, A. Wiley-Blackwell, Hoboken

Stieglitz, Gerhard J. 1955. The Berlitz Method. *The Modern Language Journal*. 39(6), Wiley-Blackwell, Hoboken. 300-310

Škarić, Ivo. 1971. Kako postajati jezikom (Audiovizuelna-globalnostrukturalna metoda). *Govor* 3(1). Filozofski fakultet, Zagreb. 29-34.

Škiljan, Dubravko et.al. 1989. *Vodič kroz studij za školsku godinu 1989/90*, Filozofski fakultet. Zagreb.

Škiljan, Dubravko et.al. 1987. *Vodič kroz studij za školsku godinu 1987/88*, Filozofski fakultet. Zagreb

Škiljan, Dubravko et.al. 1988. *Vodič kroz studij za školsku godinu 1988/89*, Filozofski fakultet. Zagreb

Škiljan, Dubravko et.al. 1989. *Vodič kroz studij za školsku godinu 1989/90*, Filozofski fakultet, Zagreb.

Škiljan, Dubravko et.al. 1990. *Vodič kroz studij za školsku godinu 1990/91*, Filozofski fakultet. Zagreb.

Vuletić, Branko. Odsjek za fonetiku. *Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*. ur. Damjanović, Stjepan. Filozofski fakultet, Zagreb. 261-267.

Four decades of the Centre for Foreign Languages at the Faculty of Humanities and Social Sciences of the University of Zagreb

Summary

The Center for Foreign Languages emerged from the early pioneering work in the field of foreign language teaching by Dr. Petar Guberina and his associates, founders of the Institute of Phonetics and the Department of Phonetics. The purpose of this paper is to briefly present the development of the Center from the very beginnings of teaching foreign language courses according to the original AVGS method by Petar Guberina, through the establishment of the two faculty centers, the Center for Foreign Languages and Speech Problems and the Center for Language Teaching, which were eventually united to become the Center for Foreign Languages as we know it today.

Keywords: audio-visual global and structural method, professional foreign language, foreign language for academic purposes